

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

N.ročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden
sicer v torek, četrtek in soboto.

Ljudem se oči odpirajo.

Kam so prišli tisti milijoni, ki jih je „denarni polom“ ali krah požrl? Morda se nam bo čitalo, da sejemo versko sovraštvo. Pa za svoje pošteno in krvavo zaslužene groše se menda vendar vsak lahko potegne; zato prašamo še enkrat: kam so prišli tisti milijoni? Časnik „Polit. Fragmente“ na Dunaji piše o tem: „die gründungsperiode war eine künstlich erzeugte riesige vermögensverschlebung. Tauende von kleinen kapitalien hat sie in wenige hände gebracht, tauende von kleinen kapitalisten zu grunde gerichtet. Und man kennt diese wenigen hände welche die kapitalien an sich — „gründeten“ und dem soliden verkehr entzogen.“ Če že na Dunaji tako pišejo, je pač dokaz, da se jim oči odpirajo. Omenjeni članek je tako zanimiv, da bomo z dovoljenjem naših čast. bralcev nekaj stavkov predstavili:

„Vzemmo, da se voame kaka vojska, recimo med Avstrijo in med Francozi. Dunajski Rothschild posodi dunajski vladi denarja, pariški Rothschild pa francozi vladi, se ve da proti visokim obrestim. Avstrijanci in Francozi se en čas pretepavajo, potem sklenejo mir s strašno pomnoženim državnim dolgom; doček od celega pretepa ima pa le rodovina Rothschild, ker posojeni denar jej nese lepe obresti, ki se pobirajo pri davkih, tako da jud ne more nič zgubiti.

Interesantno je tudi to, da mora nas eden za domovino kri prelivati in tudi življenje pu-

stiti če je treba; bogati kapitalist pa, ki bi mel največ uzroka, našo državo ljubiti, ker se mu dobro godi, — njemu ni treba nobene žrtve za domovino prinašati, on iz vojske še velik dobiček vleče, bodisi da prevzame kako „Lieferung“, ali pa da na visoke obresti denar posodi. Če mora revež življenje dati za domovino, zakaj bi bogati jud ne posodil denarja brez obresti? Zdaj imamo že toliko dolga, da za obresti več plačujemo, nego za vse vojake vkup, o tem pa judovsko-liberalni listi kar molčé.

Ali ne bi bilo zadosti, da bi Rotšildom, Königswartom itd. povrnili denar, kar so ga posodili, pa brez obresti? Saj lakote še ne bodo poginili, če jim vsako leto nekaj milijonov naštejemo, pa ne kot obresti, ampak kot povrnjeni kapital. Zdaj plačujemo menda 140 milijonov samih obresti, še te komaj zmoremo in gospodje bankirji živé v sladki zavesti, da jim kapitala nikdar ne bomo mogli povrniti, da bodo tedaj lahko na vse čase od naših obresti živeli, saj velikega kapitala nikjer ne morejo bolj varno in bolj dobro naložiti, kakor če ga državam posodijo.

Smešno je tudi to, da imenujejo svoje premoženje „nationalreichthum“, kakor bi narod kaj od tega imel, če ima dunajski Rotšild dosti denarja! Oni pravijo: „Nič se ne bojte, saj je še dosti denarja v deželi.“ V deželi je že, pa le en par jih je, da ga imajo, vsi drugi so pa bosí, in tistega „narodnega premoženja“ nikoli ne vidijo!

Takozvane „liberalne“ postavbe so bile tako

vstrojene, da so judom največo svobodo dajale, in da so brez vsakih ovir lahko premoženje vkup grabili. Saj nevošljivost je greh, in če bi se mi jezili čez jude zato, ker so bogati, to bi ne bilo prav, pa čez to se lahko in po pravici jezimo, da je šla postavodaja židovskemu življu tako na roke, da je bil kristjan osleparjen. Judje vladajo skoraj celo Evropo in strahujejo kralje, ministre in narode s svojimi časniki.

Mi nič ne dolžimo in nič ne pravimo, da kaj vemo, pa recimo, ali bi ne bil to dober „gšeft“, če bi se za ruske nihiliste potrosilo kakih 10 milijonov! Nihilisti bi zmagali, ruski cesar bi moral ustavo dati, tam bi se izrekla popolna enakopravnost za jude, kupčije bi bile izvrstne, državni zbor bi šel judovskemu kapitalu na roke, bi mu pota ogledil do vseh kupčij; če se je iz Avstrije izmolzlo vsled „kraha“ kakih 1000 milijonov, zakaj bi se jih iz Rusije ne dobilo dvakrat več? Tistih 10 milijonov bi se kaj dobro izplačalo, in neumni nihilisti bi šli v smrt za judovsko „svobodo“, kakor so šli že drugodi. Kristjan se za ideje bori in vmira, potem pa pride Abrahamov sin in vživa sad, rekši: „jaz sem pravi liberalec, tedaj je svoboda moja;“ na stotine judovskih časnikov pa vpije enoglasno: istina! istina! Kdor pa v njihov rog ne trobi, je precej „reakcionar, mračnjak, srednjeveški vitez, puhla glava, hinavec“ itd.

Ker se ljudem tudi na Nemškem že oči odpirajo, zato govore o „reakciji, o despotizmu!“

Kako sem se jaz likal.

Črtice za poduk in kratak čas.

XLVI.

Zunaj šole sem obrajtal gledišče, pa tudi kavarno. Prvo nam je bilo dovoljeno, druga pa ne, vendar prepovedan sad še bolj diši. Kadar sem zvečer prišel domú, ko so bila hišna vrata že zaprta — kar se je zgodilo vselej, kedar sem bil v gledišči — je gospodinja bila vselej prizanesljiva in mi vrgla ključ z drugega nadstropja, ko sem dosti peska ali ledu zmetal v okno. Pri nji in pri hčeri sem bil že „Herr Jakob“, žale besede nisem skoro slišal, saj se pa tudi nihče ni dosti zmenil za moje početje, še manj pa kdo prašal, kako gre v šoli. Čemu li? Domú me niso nič pogrešali, večkrat jim je bilo celó ljubše, če me ni bilo domú, posebno takrat, kedar so imeli družbo ali goste. Takrat so še večkrat prašali, če nocoj „Herr Jakob“ ne bo šel v gledišče, in mu ključ ponujali ali pa obljubili, da mu bodo hišna vrata odprta pustili, ako bodo šli prej spat.

Kje sem jemal denar za gledišče, kavarno? — bo morda kdo prašal. Nikjer! — bodi kratak odgovor. Seznanil sem se bil namreč z igralcem, ki je stanoval pri rodovini mojega sošolca, temu sem včas h kaj prepisal ali ž-

njim kaj nesel v gledišče, pa sem not ostal na galeriji ali pa pri tleh. Za kavarno je pa že dosti groš, k večemu šestica, ta pa že le enkrat na teden; da le nikomur nadležen nisi, pa ta ne pode ven.

Nekteri mojih sošolcev, posebno pa višješolci, so hodili v kavarno že tarokirat za denar in večkrat sem videl ktereга dobiti šestice in celó goldinarje. To je bila skušnja za-me! Če ti dobé toliko denarja, zakaj bi ga jaz ne mogel! Saj še bolje znam, ko ti vsi, in kedar smo dijaki med sabo igrali po krajcarji ali še ceneje, sem jaz večidel dobival, zakaj bi ne dobval, če igram više? Še več moram dobiti, ker bom igral previdneje. Samo s čem začeti? Ena, dve šestici, kolikor bi morda še skup spravil, ni dosti, mora biti že goldinar, da je kaj zaloge. Spravi toraj goldinar skup in potem poskusi svojo srečo; če dobiš, imaš zalogo za naprej in si lahko kaj kupiš, če pa zgubiš — ej pa boš potem pustil karte pri miru.

Posreči se mi spraviti goldinar skup; polovico ga zaslužim, drugo polovico pa mi posodi sošolec, da se pobotova pri nalogah, če mu denarja ne vrnem. S tem goldinarjem sedem za mizo in pričnem igrati, s konca s trepetom, a ker imam srečo, čedalje pogumneje. Z goldinarja postaneta dva, trije in sošolec, ki

mi „komari“, me drega, naj neham in grem. Res ga ubogam, vstanem in nesem onemu, ki mi je denar posodil, brž 5 šestic nazaj, potem gremo v Šiško „k raci“ na jeterne klobase in goldinar je zopet manj; vendar mi ostane še zaloga in komaj čakam nedelje, da bi zopet poskusil svojo srečo. Ta pot nisem dobil ne zgubil, zato pa sem dobil zopet drugi pot in bil sem zapisan igralnemu vragu, ki me ni več izpustil.

Čemu bi to življenje dalje popisoval? Saj vsak ve, da na korist mi ni bilo, kakor nikomur ni. Akoravno sem po večem srečo imel, pridobljeni denar ni nič zalegel, ker sem ga lahkomišelno potratil celó za nepotrebne reči. In kar je bilo najhuje: vest mi je vedno očitala, da to ni prav, če dijak, kteremu z usmijem po hišah hrano dajo, svoje šestice na karte stavi kakor kdo, ki popolnem ob svojem živi. Vedno sem se bal, da bom kje spokan z opravičenim očitanjem: „Če imaš denar za karte, si pa še kosilo sam kupuj!“ Tako nisem bil vsega tega nič vesel, kaj bi pa še le biló, če bi me kdo v šoli zatožil, da javno v kavarni igram! „Še danes, potem nikdar več!“ — sem tolažil kričečo vest, ali vendar sem zmiraj vkrenil v kavarno in če sem le nekaj šestic v žepu čutil, sem se spravil igrati, ni bilo

Moj Bog, kdo je veči revež na svetu, kakor so dandanašnji ministri?

Kako se mora priklanяти zdaj vladarju, zdaj poslancem, da mu preveč zaprek ne delajo, zdaj bankirjem, da denarja dobi. Za najmanjšo napako zgrabi ga bojaželjna opozicija in jame ga bombardirati z interpelacijami. In to pravite, da je despot?!

Od same „svobode“ bomo prišli kmalo ob vse; nazadnje je pa grajščak in meščan in kmet vendar le tudi človek, in pri sklepanji postav bi se moralo tudi na te nekoliko ozirjemati, ne samo na borzo in na kupčijo. Ni treba judov preganjati, toda judovski sistem pri vladanji in v postavodaji se mora odpraviti.“

Tem vrsticam še dostavimo, da se po celi Nemčiji širi velika agitacija zoper jude. Nemci so naenkrat zapazili, da so jim judje premoženje pobrali, na vrh tega pa še vse moralne nazore pokvarili, ker so skor ves idealizem iz nemškega značaja izgnali in nadomestili ga s svojimi materialističnimi nazori. Na čelu te protijudovske agitacije stoji profesor Treitschke v Berlinu.

Mi judom nič slabega ne želimo, pa toliko rečemo: v krščanskih državah naj vlada krščanski, ne pa judovski duh, postave naj se delajo v krščanskem duhu; če jude med sabo trpimo, je dosti lepo; da bi pa zavoljo njih zatajili Krista, in vganjali znane burke, kakor brezverske šole, civilni zakon, razne judom ugodne svoboščine itd., tega ne smemo trpeti. Svet se naj povrne k svojim starim, krščanskim nazorom, pa bo spet srečen postal.

Politični pregled.

Avstrijske dežele

V Ljubljani 12. januarja.

Z Dunaja se telegrafira, da imajo listi nova razkritja o shodu v Emersdorfu. Tačas so ustavoverci več obljubili, nego zdaj Čehi zahtevajo. Herbst je obljubil, da bo za spravo s Čehi govoril, pa je to pozneje iz ničevih vzrokov opustil. Nova „Presse“ poroča da je poslanec Süß češkim terjatvam prijazen.

Pražka „Politik“ prigovarja tistim **45 liberalcem**, ki so za vojno postavbo glasovali, naj se tudi nadalje ne pusté strahovati od ustavovernih listov in naj tudi v notrajnih

zadevah državno korist više stavijo od strankarske, ter naj glasujejo za ravnopravnost narodov. Kmaló se mora pokazati, ali bo našel ta klic kaj odmeva, ali ne.

Sicer pa je malo upanja, da bi ustavoverci popustili svojo centralistiško trmo. Tako piše „Deutsche Zeitung“, da državna korist zahteva en sam državni uradni jezik. Česar še do zdaj v teoriji sami niso trdili, zahtevajo zdaj, namreč nemško uradovanje v celi državi.

Ob enem pa centralisti vse pomočke uporabljajo, da bi razdvojili avtonomiste in nemške narode. Enkrat ščujejo Rusine na Poljake, ter jim svetujejo, naj stavijo enake terjatve, kakor Čehi; drugokrat zopet Poljake na Čeha ščujejo in jih strašijo s češkim rusoljubjem. Čehi, Poljaki, Slovenci in Dalmatinci pa dobro vedo, da le v slogi kaj doseči zamorejo. In da je hegemonija centralistov v tistem hipu zopet dovršena stvar, ko se en del avtonomistov iz zveze loči. Za druge se ni bati, pa upati je, da bodo tudi Poljaki sprevideli, da so zgubljeni, ako se z ustavoverci združijo, in da še nas druge za sabo v prepad potegnejo.

Čehi zahtevajo, naj se češki deželni zbor brž ko mogoče snide, in naj nemudoma prenapredi volilni red. Kaj enacega bi bilo tudi za našo Krajino potrebno.

Vnanje države.

Črnogorski knez je evropskim vladam poslal okrožnico, v kateri Turčijo dolži nezvestobe, in zahteva da porta pokliče svojo vojno in urade iz Guzinja in Plave. Črnogora zahteva 2 miliona frankov odškodnine, za stroške, ki jih ima, ker more vojno vzdrževati vedno pripravljeno, ker Turčija ne spolne berlinske pogodbe. Ni verjetno, da bi Turčija kedaj to odškodnino plačala.

10.000 Albancev je bilo napalo Črnogorce pri Veliki, a so bili tepeni. Črnogorcev je bilo okolo 3000 mož.

Rusija je 120.000 pušek naročila v ameriškanskih fabrikah. Druge naročila je naredila tudi na Nemškem in domačih ruskih fabrikah. Te puške morajo biti do 1. aprila gotove.

Ruski general Skobelev je nedavno poročal o stanju nemške vojne. Pri poslednjih manevrih na Nemškem je ta general posebno pazljivo opazoval nemško vojsko. Na nekem

obedu je pa ta general baje izrekel, da je ruska vojska naredila velike skušnje v poslednji vojni, ktere bo znala dobro porabiti v vojski z Nemci. „Daily News“ poroča, da se govori v vseh kavarnah v Kievu in drugih ukrajinskih mestih med vojaškimi krogi o vojni z Nemci.

Rusija pripravlja novo ekspedicijo proti Tekincem. Glavni poveljnik ekspediciji bo sloveči ruski general Kaufman, znan iz raznih vojnih povzetij v srednji Aziji. Angleži se že bojé, da bo Rusija dobila kmalo vso srednjo Azijo pod svojo oblast. Nekteri časopisi mislijo, da ekspedicija proti Tekincem bo začetek angleško-ruske vojne.

„Daily News“ poročajo, da Rusija ne misli vpeljati nikakih reform, a vpelje ministerstva predsedništvo v smislu zapada. Ministerski predsednik bo smel prosto izbirati ministre. Miljutin bo prvi ministerski predsednik. Šuvalov postane minister notranjega in policije.

Moskovska policija je zasačila več revolucionarnih proklamacij v raznih jezikih in zaprla neko sumljivo osobo, ki je imela 10000 rubljev v strgani delavski srajci zavutih.

Francoske republikance jezi, da so razni evropski diplomati se vdeležili nekega banketa pri princu Jerome. Republikanski organi zahtevajo, da se princ izžene iz Francoskega, ker je državi nevaren.

Srbski skupščini je 9. t. m. bila predložena pogodba z belgijskim zastopnikom Ernestom Boncquear-om glede ustanovljenja nove srbske banke. Pogodba bo veljala 25 let. Kapital je določen na 50—100 milijonov frankov, ktere bodo dobili na akcije po 50.000 frankov. Ena tretjina akcij podpiše mesto Belgrad. Banka začne tri mesce po potrjenji bankine postave svoje delovanje. Od banke izdane bankovce bodo vse državne blagajne sprejemale.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 10. jan. (Česki memorandum in centralisti.) Česki poslanci, ko so po šestnajstletni nenavzočnosti zopet ustopili v državni zbor, so svoje želje izjavili v posebnem pismu kroni. Ta izjava českih poslancev obseza le najbolj skromne in pravične želje českega naroda, a vendar se centralistični listi

drugače. To je trajalo tako dolgo, da so mi enkrat vse vzeli, kar sem imel, pa sem še enemu par šestic, kavarnarju pa kavo dolžen ostal. Nekterim višesolcem se je bila zgodila enaka, zato nas ni bilo več v kavarno, vzlasti ker so se že začeli med gosti kazati tisti obrazi, kteri so nam bili že od „Nikola“ znani. Poleti se tudi ne hodi v kavarno, rajši že kam ven in če hočemo igrati, igramo sami med sabo.

Pa idimo h koncu s to šolo. Vse je bilo dobro, le profesor Vrečko nam je vsem predsedal. On je svoj predmet naravoslovje razlagal po čisto novem načinu, kteremu podlaga je bila geometrija. Meni je bilo to pusteje od žaganja, kar nič se me ni hotelo prijematí in ko sem enkrat z vso močjo in pomočjo v tem dobrega sošolca ponoči študiral za drugi dan, pa vprašan vendar tako odgovarjal, da se mi je profesor na ves glas posmehoval, ter rekel da bo, kar se njega tiče, mojega študiranja s tem letom konec, sem ves pobit šel nazaj v klop in tu zamrmral nekoliko glasneje slovenski:

„Tebe naj pa tudi vrag nese, od koder si prišel!“

„Kaj je rekel?“ — praša na to profesor moje sosede s prav gadovim sikom.

„Moji sosede ne odgovore drugemu, ko da niso razumeli mojih besedi, na to pa on še prav razkačeno zaropota:

„Menite, da jaz ne razumim vašega jezika? Sem ga prej znal ko vi.“

Meni pa še posebej reče: „Veselite se svojega reda v šolskem spričevalu konec leta! Bote že morali dobro znati, da vas bom naprej pustil. Vam bom že pokazal delati opombe v svojem kranjskem jeziku!“

Tega se nisem vstrašil samo jaz, ampak vsa šola. Ker namreč profesor Vrečko ni nikoli ne ene slovenske besede spustil s svojih ust, smo mislili, da ne razumi našega jezika, zato je že marsikteri izmed nas podal mu enaka ali še hujša voščila v slovenskem jeziku; zdaj si je marsikteri razložil do tje neumljivo ostrost profesorja in se jel tresti za svoje spričevalo.

Zvečer se nas je več, kteri so se krive čutili, da so njihova srčna voščila dosegla ušesa profesorja, zbralo v „zvezdi“ k posvetovanju, kaj je storiti s profesorjem. Nasvetov je bilo več; nekteri so mislili, naj mu okna pobijemo, drugi, da ga z ropotom s šole spravimo, tretji, da se deputacija pritoži pri gospodu ravnatelji, četrti, da o njegovi uri vsi izostanemo itd.

Ali nobeden teh predlogov ni obveljal iz važnih vzrokov: Prvič je bil konec leta preblizo; drugič vodja ne več blagodušni Nečasek, ampak trdosrčni Mitteis; tretjič se nismo mogli zanašati na pomoč vseh sošolcev, ker so bili nekteri njegovi ljubljenci — vzlasti gosposki, in četrtič smo zračunili, da bi nam vse to nič ne pomagalo. Profesorja mi ne moremo odstaviti, toraj bo bolje, da se na vse preteze učimo in če bi se komu izmed nas zgodila očitna krivica, gremo pritožiti se k šolskemu nadzorniku.

Tako je bil ta shod naš pri kraji brez pravega vspeha. Meni to ni bilo všeč, ker sem že čutil, da bo strela mene zadela najhujše, in tudi vedel s skušnje, da se sošolci zame ne bodo potegnili toliko, da bi bilo to njim na škodo.

Konec leta pride in kaj sem imel v spričevalu? Vse drugo dobro, deloma odlično, še celó matematiko in geometrijo sem bil premagal, le profesor Vrečko, ta „Wretschko!“ Vreči me je mislil, pa sem dobil vendar dovoljenje, po počitnicah popraviti svoj slabi red z rastlinstva, kar se po nemški pravi „Nachprüfung.“

„Nachprüfung!“ Jaz ne vem, dragi bralec,

hudo jeze nad to izjavo. Čehi v tej spomenici zahtevajo, da se na praškem vseučilišču vpelje ravnopravnost českega in nemškega jezika, ter da se ustanovi resp. v državno oskrb vzame toliko občinskih srednjih in obrtnijskih šol, da bo potem število českih srednjih šol v Moraviji in na Českem v enaki razmeri z nemškimi, v kakoršni je število českega prebivalstva in od njega plačanih davkov z nemškim. Dalje zahtevajo česki poslanci, da bo pri c. k. uradih na Českem enakopraven z nemškim. Vsak, kdor bo hotel kako državno službo dobiti med mejami českega kraljestva bo moral biti zmožen obeh deželnih jezikov. Sedanjim češčine nezmožni uradniki naj se pa porabijo izključljivo v nemških okrajih, vendar bo moral v vsakem uradu biti vsaj en uradnik zmožen obeh jezikov.

Uradni jezik v vseh okrajih z večino českim prebivalstvom bi bil česki, v okrajih z večino nemškim prebivalstvom, pa nemški. V vseh višjih uradih bi pa bila oba jezika popolnoma enakopravna. Uradi s českim uradnim jezikom bodo morali med sabo občevati v uradnem jeziku, ravno tako nemški, višji uradi pa zaradi prve instance v uradnem jeziku poslednjih. Nadalje bo vsacemu prosto na vsak urad na českem vkladati vloge, v katerem deželnem jeziku, v katerem so pisane.

Te terjatve so gotovo pravične in že v § 19 osnovnih postav zagotovljene, a vendar jih centralisti hudo napadajo. Oni ne morejo misliti, da bi kak drug narod, kakor nemški bil enakopraven v Avstriji. V teku let so se navadili gospodariti in vse smatrajo za krivične. Zdaj vpijejo na vso moč o pritiskanju Nemcev v Avstriji, dasiravno nobenemu Slovanu ne pride na um izbaciti nemščino iz šol ali uradov v nemških krajih. Celo v slovanskih českimi šolah na Českem in Moravskem povsod nemščina kot obligatni predmet. Ustavoverci so pa vrinili nemščino v mnoge šole v slovanskih krajih za učni jezik, slovansčino pa izbacili ali jej odločili neznatno število učnih ur. Ravno tako se je c. k. uradih na slovanski zemlji uradovalo izključljivo nemški. Slovansčine zmožne uradnike je v mnogih krajih ustavoverna vlada zavoljo njih narodnosti predstavila med Nemce in na njih mesto postavila

Nemce, nezmožne narodovega jezika. Če mi Slovani od uradnikov v slovanski deželi zahtevamo zmežnost slovansčine je krik v centralističnem taboru. (Konec sledi.)

Iz Podbrezja na Gorenjskem, 7. januarja. Božične praznike smo dokončali, staro leto je minulo in tudi že nekoliko novega imamo za sabo. Novega se pri nas ni nič zgodilo, ponavljale so se samo stare reči, ktere odpraviti bi bilo pa silno koristno. Škodljivi črv „šnops“, ki čedalje bolj spodjeda hrabre korenike našega kmetijstva, se je pri nas silno vkoreninil. Pije ga vse, staro in mlado; od nježnega otroka do sivega starčka za pečko. S tim si krajšajo življenje, nakladajo težke butare dolgova na svoje hiše, tako da se hiša podere na krčmarjevo zemljo, posestniku se pa podá beraška palica v roke. Takih dokazov imamo žali Bog veliko, ali strupena špiritova pijača vse premoti. Žejni ga pije, da bi si žejo vgasil, žalostni, da si v borni kupici žganja vtopi svojo skrb; bolnik za zdravje in vsakteri, ki mu diši ta brljuzga, najde gotovo kak vzrok zá-njo. Še celó ubogo živino trpinčijo sto pijačo. Nedavno je tukšnjemu posestniku zbolela krava in prvo zdravilo je bil „šnops.“

Ako prideš v gostilno, vdari ti takoj špirit v nos, in malokdaj se vidi, da bi kdo vino pil, okrog mize sede možje, fantje, žene in dekleta, da celó otroci radi srkajo to pijačo; en čas dobre volje, a potem pride do prepira in večkrat celó do tepeža. In tako se je godilo tudi pretekli božične praznike pri nas.

Želeti bi bilo, da bi vsaj kak krčmar naročil si kak slovanski časnik, da, ko se zbero možje skup, da bi vsaj kaj koristnega slišali, poizvedeli, kako se godi tu in tam, dobili večje veselje do kmetijstva, dospeli na višjo stopinjo omik, česar nam je vsega jako potreba. Da bi judje spoznali, da le s pametjo, vednostjo in omike se dá v sedanjih za kmeta in rokodelca slabih časih počeno preživeti in tudi svojim potomcem zapustiti, če ne družega, vsaj dober izgled!

Je tudi še v našem kraju dosti poštenih in varčnih mož, ki so vredni spoštovanja in posneme in ki jim je rodoljubje sveta reč. Kdor je pa že ves vdan pijančevanju in zapravljivosti, se ga pa tako nič ne prime. Pijanca k

dobremu opominjevati, se pravi bob v steno metati. Resničen je pregovor: „Pijanec se spreobrne, keadar se v jamo zvrne.“

Domače novice.

V Ljubljani, 13. januarja.

(Dramatična predstava v čitalnici), ki je privabila zadnjo nedeljo precej občinstva, bila je povsem izborna. Igra „ogjen ni igrača“ je ena najlepših iger, kar smo jih na slovenskem odru videli. Za predstavljanje pa so se ponudile najboljše moči, kar jih imamo sedaj v Ljubljani. Gospico Namretovo in gospo Gutnikovo poznamo kot izvrstni moči še iz gledišča, njima na pomoč ste prišli gospa Valentova, v svoji mimiki popolna igralka, in gospa Jeločnikova, kakor se vidi na depolna moč. Iz moških ulog se je posebno odlikoval slavnoznan komik g. Kajzelj; pa tudi gosp. Škabrne nas je iznenadil s svojo zares lepo in napake prosto igro, in še nismo vedeli, da imamo v njem tako moč za resne možke role. Gosp. Jeločnik je že znana moč, in nam ni treba dostavljati, da je bil svoji nalogi popolnem kos. Vse je šlo gladko in precizno. Edino, kar nam ni ugajalo, je bila previsoka in preumetna slovensčina v predstavi. Čemu tiste posiljene izraze, ki jih občinstvo težko umeje, in ki se dostikrat le en čas obdržé, in zopet zginejo iz dnevne literature!

(Predpustnica.) V nedeljo popoldne so štirje konji vlekli po Ljubljani navadne kmečke sani, za katerimi je bilo v dolgi vrsti pripetih 12 malih sanic, na katerih so posamezno sedeli mladi ljubljanski lahkoživci, ki so se peljali proti Vevčem. Če poleti naš kmet dva voza družega za družim zapreže, kadar gre na polje, so mu brž javni varhi za petami, ki mu včasih dovolj občutno povedo, da to ni pripuščeno. Radi bi vedeli, če v tem oziru za predpust postava dela kako izjemo?

(Konkurs banke Slovenije). Ljubljanski „Tagblatt“ je s svojimi zlobnimi noticami o banki Sloveniji vendar priklical uradno posredovanje, banka je postavljena v konkurz in dr. Suppan je imenovan za „massa-verwalterja.“ Ker ima ta pravico, iztirjati vse aktive, med ktere spadajo tudi delnice s svojim polnim zneskom, zna se zgoditi, da bo dr. Sup-

kako bi ti poslovenil to besedo, da bi jo prav umel, če iz lastne skušnje ne veš, kaj je to. Najbolje bi se reklo „môra za počitnice“, ker ti popolnoma pokvari in spridi tista dva meseca, ki sta ti namenjena za odpočitek, da se razletaš, razvedriš, razhodiš in tako popraviš duha in telo, oba po šolskem letu hudo razdrapano, da sta zopet sposobna za 10 mesecev šolskih klopi in profesorjevih sitnosti. Ta môra te povsod preganja, te tlači za mizo h knjigi in tako me moreš biti šolskih praznikov vesel, ker še ne veš prav, kam boš prišel: naprej ali nazaj. To je na lepi salati smrdljivo olje, preslana jed, črv v lepem jabelku, tesen čevljev, usta brez zob — sploh, karkoli si moreš misliti neprijetnega, vedno ti je, kakor da bi stal učitelj s palico ti za hrbtom.

Predno smo se razšli, smo bili skupaj še veseli, „požeruh“ je prevzel vodstvo in bandali smo po Ljubljani vso noč ter uganjali neslane burke. Tako n. pr. smo na šentjakovski most znosili vse branjevske štante, kar jih je okoli stalo, sneli nekaj otvornic pri oknih, premenili šilde itd. Slednjič smo pa še spričevalo zadnjega sošolca, ki je bil „trojko“ vjel in zato spričevalo tje vrgel, prilepili visoko na vogel Maličeve hiše, potem šli na Rožnik in

ko smo prišli nazaj, smo videli veliko množico ljudi, ki so ugibali, zakaj neki slavni magistrat ali kdo drugi vsemu mestu naznanja, da je naš sošolec dobil „trojko“ in bil v šoli zadnji. Smeh je bil velik, slednjič pa je prišel vendar policaj, ki je s svojo palico to „oznaničilo“ z zida spraskal.

Potem smo se kmalu razšli, tudi jaz sem šel naprej domú, pa sam, ker ni bilo nikogar po-me. Oče so bili sila kratkih besedi in ko sem povedal, da se bom moral še domá učiti in potem skušnjo delati, so se zakrohotali:

„Lepa je ta! Zdaj še v desetih mesecih ne moreš zdelati šole. Kaj si pa počel? Ali res nimaš več glave?“

Mati pa so rekli: „Pusti ga no, saj nisi letos nič skrbel zá-nj! Da le nazaj ni šel, naprej gre lahko zmiraj.“

„O, se ve da,“ — se posmehujejo oče — „mu boš ti za inštruktorja, da bo skušnjo naredil. Le imej ga in bahaj se z njim po fari, boš videla, kako te bodo ljudje častili.“

To britko posmehovanje mi je strašno hudo delo, ta obupnost očetova nad sinom mi je klala srce; ali poznal sem očeta predobro in vedel, da bo minulo veliko dni, predno bom kako besedo zopet od njih slišal. Zato sem

šel drugi dan na Šmarno goro, pa prišel klavern nazaj, ker tudi šmarnogorski gospod ta pot ni imel prijaznih besedi zá me in jel govoriti o pridnejih dijakih ter o tem, da, kdor ne more študirati, naj se pa kaj družega loti. Pri takih okoliščinah ne morem doma biti, zato se pripravim za potovanje, ker to, kar domá, bom že tudi po svetu dobil.

Z obleko nisem bil nič kaj dobro priskrbljen, posebno čevlji so upili po čevljarji. Oče bi brž lahko pomagali, pa jaz si jih ne upam prositi. Zato stopijo mati k njim in reko:

„Popravi mu čevlje ali pa mu nove naredi, da bo mogel kam, saj vidiš, da so podplati že skoro preglodani.“

„Kaj pa! Če bi bil strgal več hlač, pa manj čevljev, bi bil zdaj že šel v sedmo šolo. Naj si jih popravi sam! Če se že družega nič ni naučil, vsaj tega, kar je doma znal, menda ni še pozabil. Saj si jih bo moral tako zmiraj sam popravljati ali pa bos hoditi, drugi mu jih ne bodo, če se bo tako učil.“

To je bilo dosti pelina za kosilo; molčé sedem jaz na drugi trinogati stol ter se lotim svojega obuvala. Zvečer je popravljen, drugo jutro odrinem z dóma, poslovivši se od matere, oče so bili šli že pred mano ven.

pan zahteval doplačilo do cele svote, na kolikor se glasi delnica (200 gld.), kar bi delničarje hudo zadelo. Ako se to zgodi, imeli se bodo za to zahvaliti „Tagblattu“, ki mu ta banka nikoli ni dala spati, toliko skrbi je imel zanjo. — Najbrže se bo sklical še shod delničarjev in ti bodo morda vendar znali odstraniti dr. Suppana, če bi ta z delničarji pretrdo postopati mislil.

(„Brenclj“ št. 23. in 24.) je po novem letu zopet prifrčal na dan. Kakor vselej, ima tudi zdaj mnogo izvrstnega, humorističnega gradiva, na zadnji strani pa lepo podobo. Kdor na ta edini slovenski humoristični časnik še ni naročen, lahko to še stori, ker smo še v novoletnem času. Cena (3 gld. na leto) mu je gotovo zadosti nizka.

(*Marijna ustanova v Lincu.*) V današnjem listu bodo čast. bralci čitali inserat Marijne ustanove v Lincu. Tistim bralcem, ki o tej ustanovi še nič ne vedo, bo morda vstreženo s par pojasnilnimi vrsticami o njej. Ustanova je bila počtkom pribražalščice revnim, zapuščenim ali bolnim krščenicam (deklam), ki drugam niso vedele iti. Pozneje, ko so dohodki za to dobrodelno napravo preskromni postajali, izmislil si je čast. g. Karl Kettl, stolni vikar v Lincu, in ob enem strokovnjak v umetnem izdelovanju mašne obleke in cerkvene oprave sploh (učil se je te stroke na Nemškem, Francoskem, Laškem, Švicarskem), ta gospod se je domislil, da bi si znale ženske same svoj kruh služiti, ako bi se jim poduk dal. Pod njegovim nadzorstvom se je kmalo osnovala umetna šola, in v kratkem storila tak napredek, da so izdelki te ustanove povsod pohvaljeni in priljubljeni. Tedaj se ta ustanova priporoča tako po svojih izdelkih, kakor po svojem ljudomilem namenu.

Razne reči.

— Slo v s t v o. Ilustrovane povestnice vsebuje literature, katero v českem jeziku piše V. Petrov, in zaklada v Pilznu V. Steinhäuser, prišel je na svetlo 6. sešitek à 45 kr., v katerem se nadaljuje zgodovina, govornišvo ali retorika, fizika v prvi in drugi glavni dobi, znameniti možje na pr. Sokrat, Platon itd. kažejo se v slikah in obširnejih životopisih kar more zanimivati zlasti klasične jezikoslovce in povestničarje.

— Literatura hrvatska leta 1879. 60. Rat Srbije sa Turskom za oslobodjenje i nezavisnost 1877—78 godine. Sa dve karte Biograd 1879.

61. Vojna dužnost. U Trstu. Nakladom i tiskom H. rmanstorferovim. 1879. Ciena 50 nov.

62. Henry Dumber, anglezki roman, napisala g. Miss E. Braddon. Hrvatski prevod od Mihajla Mijatova U Zagrebu. 1879. Knigotiskarski zavod C. Albrechta. Ciena 1 for.

63. Kapelan Mirodolski. D. d. ktička novela od Vilhelma Molitora, preveo G. juro Šimončić. U Zagrebu. Tiskarski i litogr. zavod C. Albrechta. 1879. 64. Orao, veliki ilustrovani kalendar za god. 1880. Ureduje Stevan V. Popović. U Novom Sadu. 1879. Ciena 50 nov.

65. Godišnjak, veliki narodni kalendar za prestopnu godinu 1880. U Novom Sadu. Ciena 33 nov.

66. Južno-slovenske narodne popjevke, sakupio, ukaido i uredio F. Ž. Kuhač II. knj. ga III. svezka. U Zagrebu. Tiskara C. Albrechta. 1879.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 10 gld. 56 kr.; — rež 6 gld. 65 kr.; — ožmen 4 gld. 87 kr.; —

oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gl. 36 kr.; — proso 4 gl. 87 kr.; — koroza 6 gld. 60 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 5 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; — masla kilo gram 90 kr.; — mast 70 kr.; — špeh frišen 57 kr.; špeh povojen 60 kr.; jajce po 4 kr. mleka liter 8 kr.; — govadne kilogram 58 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 46 kr. — Sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr. slama 1 gld. 87 kr. 100 kil; drva trde 7 gld., mehke 5 gld.; vino rudeče 20 gld., belo 16 gld. hektoliter.

Za stradajoče Istrijane so podarili:

G. Ivan Murnik s Kamnika 3 gld., g. G. P. v Cerkevcah. (Zrno k zrou pogača) 2 gld., g. župnik in farani Stangarski 6 gld. 24 sold., prečast. p. i. gosp. Andrej Alijančič korar v Celovcu 25 gld. „Egenos, vagoque indue in domum tuam et carnem tuam ne despexeris.

P. Hugo, frančiškan v Poznu potrjuje prejem milih darov s A. Ruperta, nabranih 33 gld po prečast. župn. A. Koširju.

Pränumerations-E. nladung

auf die

christlich pädagogischen Blätter

für die österr. ung. Monarchie.

Dieselben erscheinen in 3 Jahrgänge und vertreten die Interessen der christlichen Schule und Erziehung gegenüber den kirchenindischen Bestrebungen der Gegenwart, sie beleuchten die Schulfrage, welche in den meisten Ländern eine brennende genannt werden kann; bringen Nachrichten aus allen Ländern, enthalten alle diessbezüglichen Gesetze, Verordnungen, Erlässe und Entscheidungen; bieten zahlreiche Recensionen aus dem Gebiete der Literatur, au-gearbeitete Katechesen, und in einer Separatbeilage ein sehr grosser und vollständiges Verzeichniss empfehlenswerther Jugendschriften.

Der Kreis der Mitarbeiter und Correspondenten hat sich stetig erweitert, und ist die Redaktion bemüht, fortwährend neue, tüchtige Mitarbeiter zu gewinnen.

Die P. T. hochwürdigsten Bischöfe Oesterreichs, sowie die katholische Journalistik haben die Blätter sehr günstig recensirt und bestens empfohlen.

Die Blätter erscheinen in monatlich zwei Nummern am 5. und 20. einen Bogen gr. 8^o stark und enthalten meist 1/2 Bogen Beilage. Der Abonnementspreis beträgt ganz ährlig mit portofreier Zusendung nur 2 fl. ö. W., und ist so gering, dass nur eine sehr grosse Anzahl von Abonnenten die Kosten zu decken im Stande ist. Da diese Blätter vorzüglich die Interessen der Katecheten vertreten, so erlauben wir uns alle Katecheten und Priester zum Abonnement einzuladen.

Man abonnirt am besten und bequemsten direkt mittelst Postanweisung bei der Redaktion, Wien I. Am Peter Nr. 9

Omnibus sacerdotibus et presbyteris!

Ujduo naznanjam, da ima **Marijna ustanova v Lincu** (Marienanstalt, Linz, Oberösterreich) še vedno veliko zalogo prelepe cerkvene oprave in prav po ceni (tako plujajale iz svilnatoga damasta po 35 gld., kazele po 25 gl., cele ornate po 130 gld. Pohvalni pisem za dobro blago je dobila ta ustanova samo v preteklem letu čez 400. (1)

Marijna ustanova dobiva svoje blago iz najslavnejših tovarn, pa ima tudi sama svojo umetno tkalnico za paramente, ornate, sploh cerkveno opravo. Vse je izdelano strogo po cerkenih ukazih in za majhen dobiček. Ves čist dohodek se porabi za revne, zapuščene in bolne krščence, ki so pomoči potrebne.

Karol Kettl,

stolni vikar in predstojnik Marijne ustanove v Lincu.

Telegrafične denarne cene 12. januarja

Papirna renta 69.95 — Sreberna renta 71. — — Zlata renta 82.70 — 1860letno državno posojilo 132 — Bankine akcije 844 — Kreditne akcije 289 25 — London 116.75 — — Ces. kr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.33.

V Avstro-Ogerski, Nemčiji, Franciji, Angliji Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugalski varovani

Wilhelmov

čaj za čiščenje krvi proti protinu in putiko

je edino pomagalo

zimsko zdravilo.

Di. voljeno od	Poskušeno	Vsled patenta
ces kancelije	in	Nj. velič se
Dunaj	za dobro	režati.
7. grudna	spoznano.	Dunaj 12. maja
1858.		1858.

Ta čaj očisti ves život, on preišče celo telo in vse bolezniz neega prež-ne.

Za zmirom ozdravi protin, putiko, trganje-odprte rane in zastarele bolezniz v nogah, spolske bolezniz, kraste, gobe, lešnje na životu in v licu, in sifilitične bule.

Posebno dober je pri bolnih jetrih, pri hemoroidah, pri rumenici, okrepa slabe žile, odpravi bolečine v rokah in nogah, v želodcu, zaprejte v spodnjem telesu, polucije, tok pri ženskah itd.

Bolezniz, kakor šrofeljne bule in enake odpravijo se hitro in dobro, če se ta čaj skozi več časa pije, ker ima to moč, da vse rezveže, in na vodo žene.

Pravega izdeluje le

Franz Wilhelm, v Neunkirchen pri Dunaju

En zavitek, na 8 kosov razdeljen, po zdravniškem ukazu pripravljen, z navodom v raznih jezikih, velja 1 gl. in 10 kr. za zavoj.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih reči, in zmirom se mora zahtevati „Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin“, ker se izdeluje več takih ponarejenih čajev zoper protin in putiko, pred katerimi vsacega avarimo.

Pravi Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko imajo na prodaj:

Peter Lassnik v Ljubljani,

Anton Leban, lekar v Postojni, Karl Šavnik, lekar v Kranju, Fr. Wacha, lekar v Metliki, Dom-Rizzoli, lekar v Novem mestu.

Zoper

protin in putiko

je dobro zdravilo zelišna voda, ki se imenuje

basorin,

ki je potrjena od cesarja, in jo izdeluje

Franz Wilhelm, lekar v Neunkirchen.

To zdravilo so zdravniki pregledali in potem je dobilo od cesarja Franca Jožefa I. posebne pravice. S to vodo se mora človek od zupaj trdo pomazati (poribati), ter ima moč, da trganje ustavi, kri pomiri, bolečine utiši, ter je dobro zdravilo zoper slabe živce, zoper slabost in bolečine v udih, zoper protin, trganje, putiko glavobol, omotico, bučenje v ušesih, bolečine v križu, zoper slabe in utrujene noge, (posebno dobro za gojzdarje, vojak); tudi če človeka v straneh bode, če ga trga v nogah, in enakih bolečinah je ta voda dobra za mazanje.

Flasčica z zdravniškim navodom in z zavitkom vred velja 1 gl. 20 kr.

Na prodaj jo ima (5)

Peter Lassnik v Ljubljani.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik Filip Haderlap.